

УДК 004.42:001.98:378

С. П. Ткаченко,

директор з розвитку
ТОВ «Антиплагіат»,
просп. Степана Бандери 28-А, м. Київ, 04655, Україна,
e-mail: s.tkachenko@unicheck.com

А. І. Сідляренко,

менеджер з розвитку
ТОВ «Антиплагіат»,
просп. Степана Бандери 28-А, м. Київ, 04655, Україна,
e-mail: a.sidliarenko@unicheck.com

ПРОГРАМНІ ЗАСОБИ ПЕРЕВІРКИ НАУКОВИХ ТА АКАДЕМІЧНИХ РОБІТ – ПАНАЦЕЯ ВІД ПЛАГІАТУ ЧИ ЛАНКА СКЛАДНОЇ ПРОЦЕДУРИ?

Використання програмних засобів з виявлення текстових збігів забезпечує аналіз наукових та академічних робіт на наявність ознак плагіату. Вичерпний перелік текстових запозичень, який отримується в результаті, є основою для прийняття рішення експертами-оцінювачами щодо наявності плагіату. В роботі описано роль спеціалізованого програмного забезпечення у системній боротьбі з плагіатом.

Ключові слова: плагіат, академічна доброчесність, система з пошуку ознак плагіату.

Проблема плагіату в академічних та наукових роботах – одна з найсуттєвіших для освітньої спільноти України. Слово «плагіат» останнім часом досить часто звучить, коли мова йде про політику, відомих особистостей та дисертації, але проблема плагіату значно ширша і не закінчується тільки на дисертаціях. Явище плагіату в дисертаціях – це лише наслідки багатьох причин, які беруть свій початок зі школи та перших років навчання в університеті.

Програмні засоби перевірки наукових та академічних робіт на наявність ознак плагіату – це програмно-апаратні комплекси для перевірки текстів на схожість, ідентичність або запозичення за допомогою порівняльного аналізу. Вони є одним із інструментів у комплексі заходів по боротьбі із явищем плагіату. Головне завдання такого програмного забезпечення – знаходження максимальної кількості збігів у тексті, порівнюючи його із базами наукових робіт, електронними репозитаріями, Інтернет-джерелами та іншими електронними архівами. Результатом такої перевірки повинен стати інформативний звіт про текстові збіги та запозичення, поданий експерту-оцінювачу у зручному та зрозумілому інтерфейсі.

Проте боротьба із явищем плагіату це не тільки пошук і виявлення неправомірних текстових запозичень, які і є по суті наслідками цього явища, у науко-

вих і академічних роботах, це повинен бути комплексний механізм для боротьби як із наслідками, так і з причинами появи такого явища.

Такий механізм повинен містити в собі два основних компоненти – запровадження системи цінностей, які відповідають принципам академічної доброчесності, та ефективне подолання вже існуючих наслідків, тобто плагіату у наукових і академічних роботах.

Формування поваги до авторської думки та додержання принципів академічної доброчесності потрібно запроваджувати ще зі школи, разом з формуванням культури академічного письма, і як результат прививати нульову толерантність до проявів явища плагіату як одного із найбільш розповсюджених порушень цих принципів. Так само аби запобігти появі звички, що роботу можна списати або завантажити з Інтернет-мережі, вже для школярів потрібно запроваджувати і перевірку робіт на плагіат.

В університетах, в свою чергу, вже зараз необхідно активно проводити просвітницьку діяльність, ініціювати обговорення щодо важливості цього питання і налагодження комплексної системи боротьби з плагіатом у ВНЗ серед студентів, викладачів, науковців, готувати зміни до внутрішніх документів, що врегулювали б питання покарання в разі виявлення плагіату і зрозуміло разом із цим активно використовувати якісні програмні засоби перевірки наукових та академічних робіт на наявність ознак плагіату для проведення тотальних перевірок усіх робіт на плагіат.

Інструментом для проведення таких перевірок і має стати система з пошуку ознак плагіату. За результатами дослідження практик академічної доброчесності у вищих навчальних закладах України, що було проведене у 2016 р., [1] представники 86 із 138 опитаних ВНЗ стверджують, що в їхніх закладах практикується автоматизована перевірка робіт на плагіат, причому в більше ніж половині випадків – це безкоштовні ресурси, якість перевірок яких не відповідає рівню програмної системи з пошуку ознак плагіату, що має використовуватись для аналізу академічних та наукових робіт.

Такі системи повинні визначити максимально можливу кількість ознак плагіату, таких як схожість, ідентичність, запозичення текстів, результатів приховування плагіату чи інших ознак. Тому якість програмного забезпечення з пошуку ознак плагіату відіграє так само важливу роль і може вплинути на кінцевий результат.

Але навіть найкраща система з пошуку ознак плагіату не може засвідчити чи є текст плагіатом насправді чи ні, а відсутність неправомірних текстових збігів не може однозначно свідчити про оригінальність роботи. Система знаходить текстові збіги, повинна їх подати у зручному звіті, а далі лише експерт повинен вирішити, чи є це не правомірним запозиченням, привласненням ідеї, яка не належить автору, чи іншою формою плагіату. Так само тільки експерт може визначити оригінальність і новизну ідей автора.

Результатом роботи саме перевіряльників має стати відповідь на питання, чи містить робота плагіат. Якщо робота містить плагіат, то в такому вигляді вона не повинна прийматись, причому не може бути жодних допустимих норм

плагиату. В роботі можливий допустимий показник текстових запозичень, які оформлені згідно з вимогами, але цей показник є відносною величиною, яка залежить від багатьох факторів. А от твердження, що не належить автору і не має посилання на джерело, може бути розцінене як плагиат.

Отже, програмне забезпечення з пошуку ознак плагиату – це не панацея, а виключно інструмент виявлення неправомірних текстових запозичень, який без правильного застосування і експерта-оцінювача не працюватиме.

Вирішення ж проблеми плагиату в академічній та науковій спільноті можливе за рахунок комплексного механізму боротьби як з причинами, так і з наслідками. Тому паралельно із всеосяжними перевітками на плагиат потрібно формувати культуру академічного письма та нульову толерантність до проявів плагиату.

Список використаної літератури

1. Аналітична довідка за результатами дослідження практик академічної доброчесності у вищих навчальних закладах України / Ін-т освітньої аналітики МОН. – Київ, 2016 – 42 с.

Надійшла 01.08.2017 р.

С. П. Ткаченко,

директор с розвитку
ТОВ «Антиплагиат»,
просп. Степана Бендери 28-А, г. Київ, 04655, Україна,
e-mail: s.tkachenko@unicheck.com

А. И. Сидляренко,

менеджер с розвитку
ТОВ «Антиплагиат»,
просп. Степана Бендери 28-А, г. Київ, 04655, Україна,
e-mail: a.sidliarenko@unicheck.com

ПРОГРАММНЫЕ СРЕДСТВА ПРОВЕРКИ НАУЧНЫХ И АКАДЕМИЧЕСКИХ РАБОТ - ПАНАЦЕЯ ОТ ПЛАГИАТА ИЛИ ЗВЕНО СЛОЖНОЙ ПРОЦЕДУРЫ?

Использование программных средств по выявлению текстовых совпадений обеспечивает анализ научных и академических работ на наличие признаков плагиата.

Но борьба с плагиатом это не просто борьба с неправомерными текстовыми заимствованиями как последствиями этого явления. Это должен быть комплексный механизм борьбы как с последствиями, так и с причинами появления такого явления, который должен включать введение системы ценностей, которые соответствуют принципам академической добродетели, одновременно с проведением тотальных проверок всех работ на плагиат.

Исчерпывающий перечень текстовых заимствований, получаемый в результате, является основой для принятия решения экспертами-оценщиками о наличии плагиата. Причем не должно быть никаких допустимых норм плагиата – все заимствования должны быть оформлены в соответствии с требованиями.

Итак, лучшего результата в борьбе с плагиатом можно достичь только комплексным подходом, когда вместе с проверкой всех работ на плагиат будет еще со школы воспитываться академическая культура и прививаться принципы академической добродетели.

Ключевые слова: плагиат, академическая добродетель, система по поиску признаков плагиата.

S. P. Tkachenko,

Director of the development
TOV «Antiplagiat»,
28-A, Stepan Bandera Ave, Kyiv, 04655, Ukraine,
e-mail: s.tkachenko@unicheck.com

A. I. Sidliarenko,

Manager of the development
TOV «Antiplagiat»,
28-A, Stepan Bandera Ave, Kyiv, 04655, Ukraine,
e-mail: a.sidliarenko@unicheck.com

SOFTWARE INSPECTION TECHNIQUE OF SCIENTIFIC AND ACADEMIC WORKS – PANACEA FOR THE PLAGIARISM OR A SPOT OF DIFFICULT PROCEDURE?

Summary

The use of software identifying text coincidences instruments provides an analysis of scientific and academic works for the evidence of plagiarism.

Besides, the anti-plagiarism is not just a fight against illegal text borrowings as consequences of this phenomenon.

It should be a comprehensive mechanism for dealing with both the consequences and the causes of the appearance of such a phenomenon. Such mechanism should include the implementation of the system of values that correspond to the principles of academic integrity, along with making total enquiries of all works on plagiarism. The exhaustive list of text borrowings, which is resultant, is the basis for experts-assessors decision-making in point of plagiarism presence. What is more, there should be no permissible standards of the plagiarism. All borrowings must being drawn up in accordance with the requirements.

Therefore, the best result in the fight against plagiarism will achieved only by comprehensive approach – when the academic culture and the principles of academic integrity will be instilled ever since school, along with the check of all works for plagiarism.

Keywords: plagiarism, academic integrity, plagiarism checker.

Referenses

- [1] *Analitychna dovidka za rezultatamy doslidzhennia praktyk akademichnoi dobrochesnosti u vyshchyykh navchalnykh zakladakh Ukrainy [Analytic statement based on the results of the research of the practices of academic conscientiousness in higher education institutions of Ukraine].* Kyiv, 2016, 42 p.